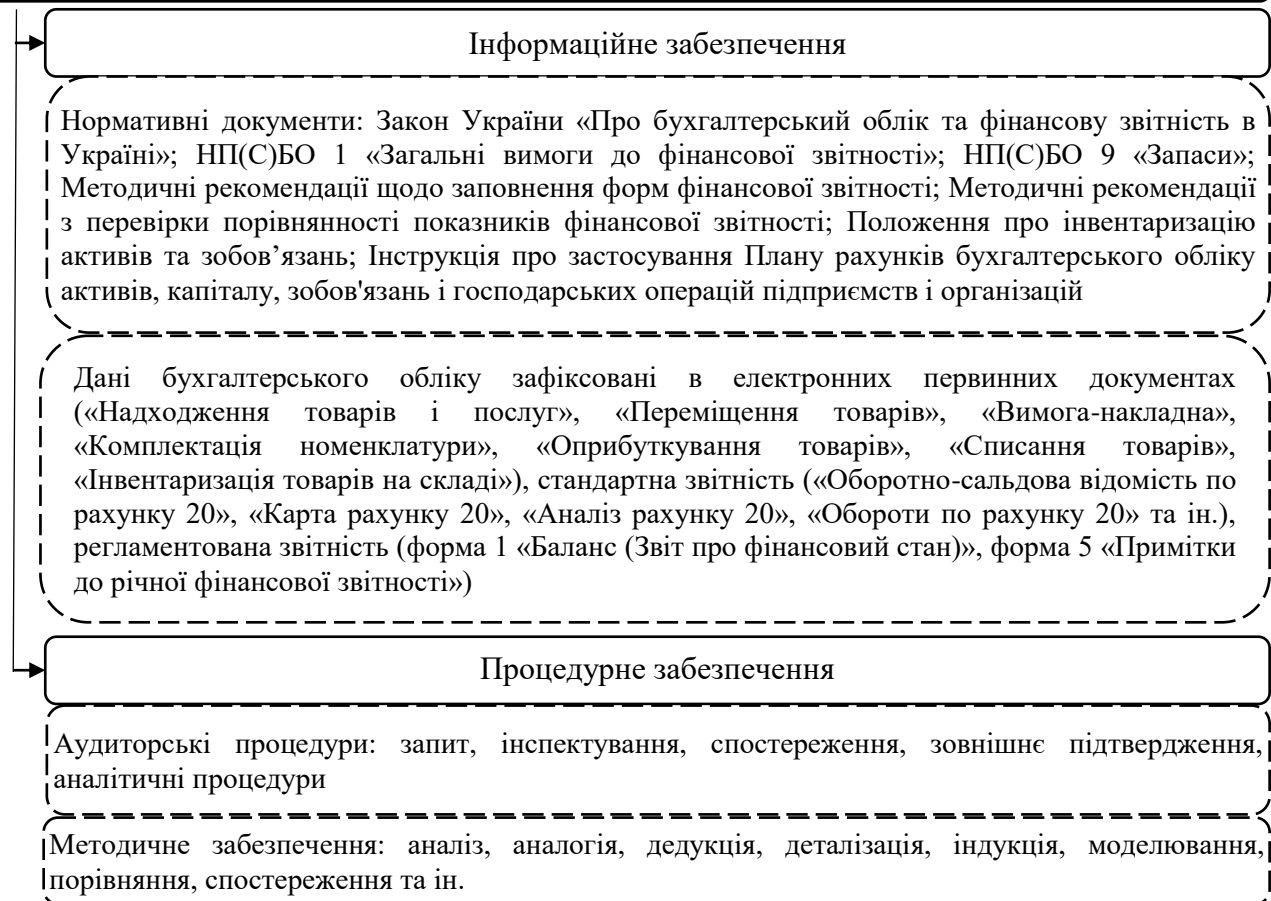

ПРОЦЕДУРНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ БАЗИС АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Рисунок 1 - Процедурно-інформаційний базис аудиту виробничих запасів

*Джерело: складено автором.

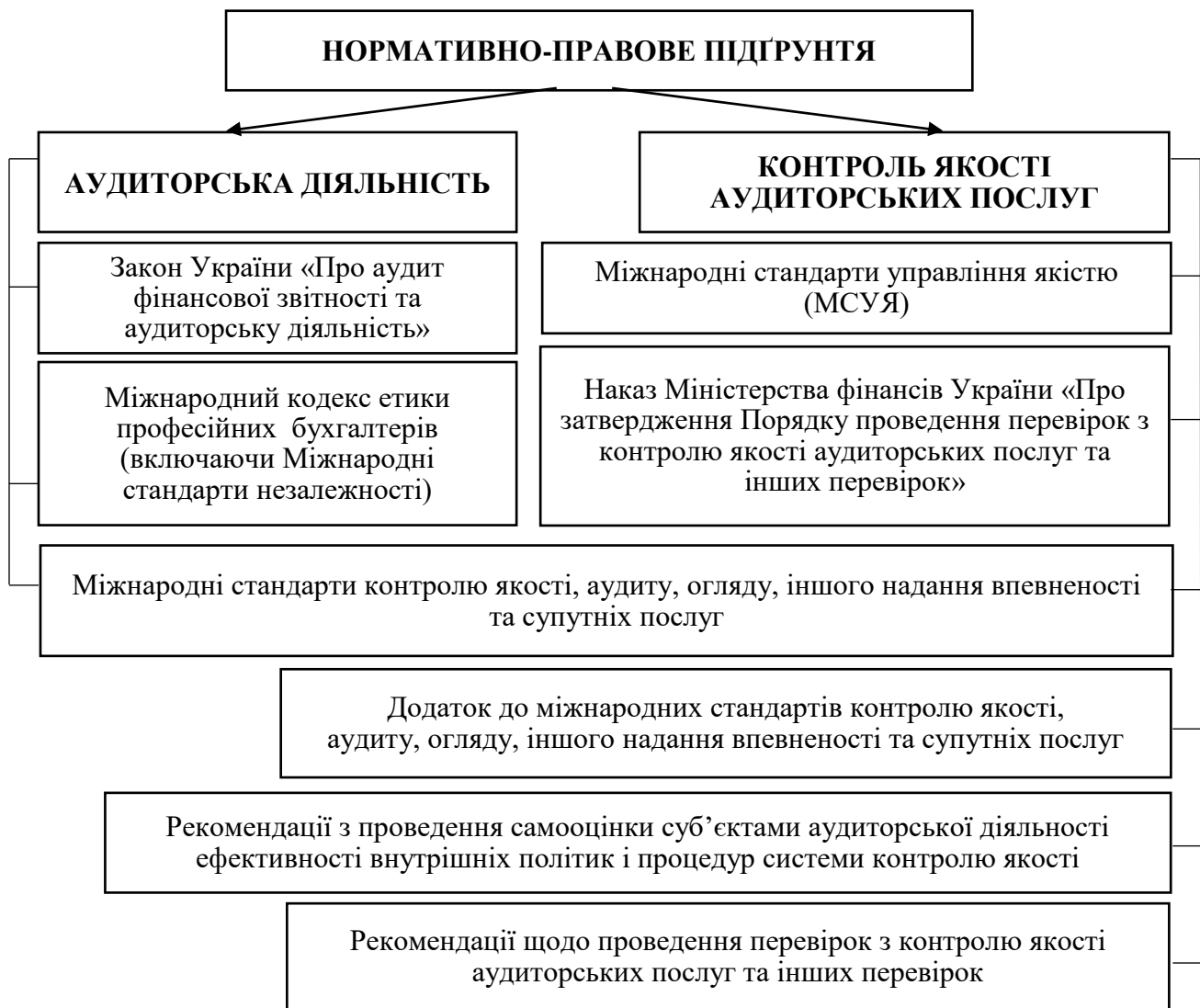
УДК 657.6

А.І. Кашперська, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

В умовах євроінтеграційних процесів нашої країни все більшого розповсюдження набуває такий вид контролю діяльності суб'єктів господарювання як аудит. В той же час, з кожним роком все більше підвищуються вимоги до якості його проведення. Безумовно, нормативно-правова база здійснення аудиту та надання аудиторських послуг є основою правового регулювання, а отже, й забезпечення їх якості.

Основні нормативні документи, що є правовим базисом проведення аудиту, можна умовно поділити на ті, які регулюють аудиторську діяльність, та ті, які є правовим підґрунтям контролю якості аудиторських послуг (рис. 1):

Рисунок 1 – Нормативно правове підґрунтя аудиту в Україні

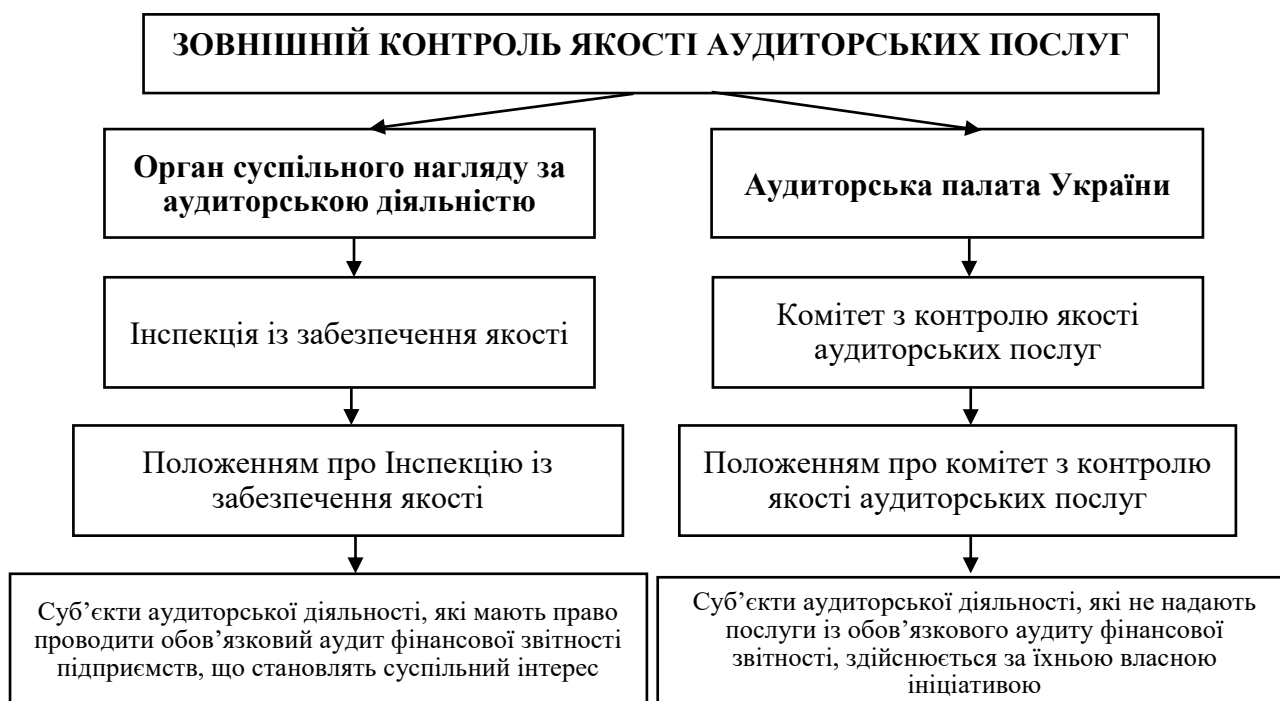
Звісно, що це не повний перелік законодавчих документів, що регулюють проведення аудиторських перевірок та здійснення контролю якості надання аудиторських послуг. Нормативна база аудиту постійно оновлюється та доповнюється. Чимало нововведень було впроваджено після втрати чинності Закону України «Про аудиторську діяльність» та введення в дію Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Крім того, було внесено певні зміни до Міжнародних стандартів аудиту.

Що стосується контролю якості аудиторських послуг, Додаток до міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг висвітлює концептуальну основу якості аудиту, тобто ключові елементи, які створюють середовище для якості аудиту, а також міжнародну концептуальну основу завдань з надання впевненості. Так, «для того щоб зовнішній аудит досяг своєї мети (підтвердження того, що фінансовій інформації можна довіряти), користувачі фінансової звітності, яка підлягала аудиту, повинні бути впевненими, що аудитори працювали відповідно до прийнятних стандартів і що було виконано «якісний аудит». Отже, якісний

аудит включає аудиторів, які застосовують суворе дотримання процесу аудиту та процедури контролю якості, що відповідають вимогам законодавчих і нормативних актів, а також застосованих стандартів» [1].

Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» контроль якості здійснюється шляхом проведення перевірки якості аудиторських послуг суб'єктів аудиту щодо дотримання ними: нормативно-правової бази, в тому числі закону та міжнародних стандартів аудиту; основного принципу – незалежності, а також ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності.

Контроль управління якістю аудиторських послуг можна поділити на зовнішній та внутрішній. Зовнішній контроль якості аудиторських послуг здійснюють Інспекція із забезпечення якості та Комітет з контролю якості аудиторських послуг (рис. 2).

Рисунок 2 – Зовнішній контроль якості аудиторських послуг

Так, одним з основних завдань Інспекції із забезпечення якості є проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності та організація організовує таких перевірок [2]. Основним завданням Комітету з контролю якості аудиторських послуг є забезпечення проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес [3].

Щорічно ОСНАД та АПУ затверджуються: плани заходів інспекції/комітету; план-графік проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та інших перевірок.

Крім того, відповідно до статті 38 Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні» від 20.09.2022 р. № 2597-IX, суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право здійснювати аудиторські перевірки підприємств, що становлять суспільний інтерес, зобов'язані щорічно до 30 вересня надати Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю інформацію про надані аудиторські послуги за період з 1 липня року, що передує звітному, по 30 червня поточного року через електронний кабінет та в електронній формі.

Внутрішній контроль якості, на відміну від зовнішнього, здійснюється безпосередньо суб'єктами аудиторської діяльності. Так, Міжнародний стандарт управління якістю 1 встановлює відповідальність фірми за її систему управління якістю і вимагає, щоб фірма розробила і запровадила дії у відповідь на ризики якості, пов'язані з виконанням завдань. Такі дії у відповідь включають розробку політик або процедур, що стосуються перевірок якості завдання [4].

Зважаючи на все більший розвиток цифровізації, одним з нововведень АПУ є впровадження та тестування програми Ахіота-ISQM, створеної на платформі BAF, на якій працює BAS: Бухгалтерія, призначеної для автоматизації системи управління якістю аудиторської фірми. Суб'єкти аудиторської діяльності, які вже використовують конфігурації BAS, зможуть використовувати програмний продукт Ахіота-ISQM без додаткових витрат та обмежень.

Отже, основною метою контролю якості є забезпечення високих стандартів роботи незалежних аудиторів. Відповідальність за якість аудиторських послуг, оцінку ступеня відповідності рівня якості вимогам законодавчої бази, внутрішнім стандартам аудиторської діяльності, передусім, несе керівник аудиторської фірми. Впровадження й реалізація політики та процедур контролю на засадах ефективної системи оцінки якості аудиторських послуг, сприятиме своєчасному виявленню «вузьких місць» та вживанню заходів щодо зниження існуючих ризиків, а також дотримання професійної етики та забезпечення якості послуг.

Інформаційні джерела

1. Додаток до міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2020 року Частина III. URL : https://www.apob.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/Ukr_IAASB_HB_2020-Part_%D0%86%D0%86%D0%86.pdf

2. Положення про Інспекцію із забезпечення якості Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. URL : https://www.apob.org.ua/?page_id=1315

3. Положення про комітет з контролю якості аудиторських послуг. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v01_7230-19#Text

4. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності), видання 2022 р. URL : <https://www.ethicsboard.org/publications/mizhnarodniy-kodeks-etiki-profesiynikh-bukhgalteriv>